

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Yttrande över Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förslag till föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreslår vilka verksamheter som är sådana samhällsviktiga verksamheter att utländska direktinvesteringar i sådana ska omfattas av granskningssystemet enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar.

Den föreslagna föreskriften innefattar förteckning över sådana samhällsviktiga verksamheter samt reglerar att verksamheter ska ha en årlig omsättning om 5 miljoner SEK eller mer, om inget annat anges, för att omfattas som samhällsviktig verksamhet.

Föreskriften föreslås träda i kraft 1 december 2023.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

MSB har av regeringen utsetts till den myndighet som får meddela föreskrifter om vilka samhällsviktiga verksamheter som ska omfattas av lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar. Syftet är att avgränsa vilka verksamheter som omfattas av den anmälningsskyldighet och granskning som en direktinvestering i verksamheten skulle innebära.

Regelrådet gör bedömningen att det finns en beskrivning av bakgrund och syfte som är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget som godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslaget ska avgränsa vilka verksamheter som ska omfattas av lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar. Om ingen sådan avgränsning kommer till stånd

menar förslagsställaren att det skulle leda till stor osäkerhet bland berörda aktörer kring vilka investeringar i samhällsviktig verksamhet som omfattas av lagstiftningen. Det skulle kunna leda både till att irrelevanta anmälningar görs och att relevanta anmälningar uteblir. Förslagsställaren menar också att det inte finns alternativa lösningar än att avgränsningen regleras genom myndighetsföreskrift. Det anges också att ett totalförbud mot utländska investeringar i syfte att skydda samhällsviktig verksamhet inte är något acceptabelt alternativ.

Regelrådet gör följande bedömning. Såvitt Regelrådet förstår beskrivs inga alternativ till den avgränsning som görs. Avgränsningen som gjorts omfattar dock många verksamheter och Regelrådet förstår att det inte hade varit rimligt att redovisa alla avvägningar och alternativ till den förslagna avgränsningen. Det hade dock behövts en beskrivning av hur myndigheten resonerat när avgränsningen görs eftersom det inte är lika självklart att alla verksamheter som föreslås ska anses vara samhällsviktiga. Vidare sätts en tröskel i föreskriften som innebär att enbart verksamheter med en omsättning om 5 miljoner eller mer, ska omfattas, om inget annat anges eftersom det anses att företag med färre än 5 anställda i normalfallet inte är relevanta utifrån lagstiftningens tillämpningsområde. Det framgår dock inte varför myndigheten föreslår en gräns just vid beloppsnivån 5 miljoner kronor. Det finns en beskrivning av effekter om ingen reglering kommer till stånd.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar som bristfällig och redovisningen av effekter av om ingen reglering kommer till stånd som godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren anger att föreskrifterna och avgränsningen av samhällsviktig verksamhet innebär en precisering av förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Vidare anges att den föreslagna svenska lagregleringen går utöver EU-förordningens minimiregler och att föreslagen föreskrift omfattar något fler verksamheter än vad som skulle vara nödvändigt om endast miniminivån skulle uppfyllas, men att föreskriften bedöms vara i överensstämmelse med förordningen.

Regelrådet anser att förslagsställaren beskriver hur Sverige enligt EU-rätten har möjlighet att vara mer precis än vad som anges i EU-förordningen. Regelrådet bedömer dock att det inte räcker med att ange att det är några fler verksamheter än nödvändigt som föreslås omfattas av granskningssystemet. För att beskrivningen skulle varit godtagbar skulle förslagsställaren behövt vara tydligare i beskrivningen av vilka verksamheter som går utöver EU:s miniminivå och varför förslagsställaren valt att göra så.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten som bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det föreslås att föreskriften ska träda i kraft i samband med lagen om (2023:560) om utländska direktinvesteringar, vilket är den 1 december 2023. Det anges också att förslagsställaren har identifierat behov av informationsinsatser och sådana planeras inför publiceringen och ikraftträdandet.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren beskrivit varför tiden för ikraftträdandet valts och att det finns ett behov av speciella informationsinsatser. Regelrådet anser att en exemplifiering

av behovet av speciella informationsinsatser skulle varit önskvärt för en tydligare beskrivning men det är inget som påverkar bedömning i delaspecten som helhet.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser som godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren anger att man undersökt möjligheten att uppskatta antalet företag som kan komma att beröras av föreskrifterna men menar att det är svårt och att uppskattningarna skulle vara så pass osäkra att resultatet inte blir användbart. Förslagsställaren anger dock vilka branscher som omfattas av avgränsningen av samhällsviktiga verksamheter. Vidare uppskattar förslagsställaren även det maximala antal företag som kan anses vara samhällsviktiga genom att sammanställa antalet företag inom de olika SNI-koderna. I ett första steg skulle 1,3 miljoner företag omfattas. Sedan undantas företag med mindre än 5 anställda vilket, enligt förslagsställaren, lämnar 102 637 företag som skulle kunna omfattas.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet anser att beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är tydlig. Såvitt Regelrådet förstår det är det svårt att beskriva antalet företag och deras storlek som kommer att beröras av föreskriften, eftersom det skulle innebära att beskriva alla potentiella investerare som kan komma att påverkas av det nya granskningssystemet. Regelrådet anser att en sådan beskrivning inte är rimlig och en uppskattning skulle, precis som förslagsställaren beskriver, inte vara säker eller användbar. Detta var också Regelrådets uppfattning vid tidigare yttrande om remissen gällande granskningssystemet (diarienummer RR 2021-348). Eftersom MSB nu förslår en avgränsning av vilka verksamheter som anses vara samhällsviktiga bör en beskrivning av de verksamheterna vara möjligt. Förslagsställaren gör också en uppskattning av hur många företag som skulle kunna anses vara samhällsviktiga. Regelrådet anser dock att förslagsställaren borde räknat bort de företag vars omsättning är mindre än 5 miljoner och inte 5 anställda, eftersom undantaget i författningstexten är en omsättning mindre än 5 miljoner kronor. En sådan beräkning hade, såvitt Regelrådet kan förstå, varit en bedömning av antalet företag som omfattas av avgränsningen i föreslagen föreskrift. Vidare skulle en beskrivning av företagets storlek behövs. Eftersom förslaget avgränsar vilka verksamheter som ska vara samhällsviktiga och påverkas av granskningssystemet anser rådet att en tydligare beskrivning av företagen hade behövts i konsekvensutredningen för att delaspecten skulle anses som godtagbar.

Regelrådet finner beskrivning av berörda företag utifrån bransch som godtagbar. Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek som bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I remissen redogör förslagsställaren för hur regeringen resonerat kring granskningssystemets påverkan för berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet. En administrativ börda och kostnader konstateras uppstå för investerare och de företag som är föremål för investeringen. Kostnaderna anges variera från fall till fall och man menar därmed att det inte är möjligt att göra en mer detaljerad analys av kostnaderna för berörda företag. Vidare anges att även tidsåtgången och hur verksamheten påverkas kommer variera från fall till fall. Bedömningen är att investeringar kan ta längre tid att genomföra och kan medföra indirekta kostnader, ökade transaktionskostnader eller minskade intäkter.

Regelrådet bedömer att en uppskattning av berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är svår att göra på ett tillförlitligt och användbart sätt. Detta eftersom antalet företag som berörs är så pass stort och branscherna så pass varierande även efter den avgränsning som föreslås.

Regelrådet finner därmed beskrivningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet, utifrån ärendets förutsättningar, som godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren beskriver hur granskningssystemets påverkan på konkurrensförhållandena har bedömts i den statliga utredningen om systemet och av regeringen. Det konstateras i remissen för denna föreskrift att granskningssystemet kan komma att ha en viss negativ inverkan på konkurrensförhållandena för de företag som påverkas av regleringen. Förslagsställaren har också bedömt att föreskriften omfattar fler verksamheter än vad som är nödvändigt utifrån EU-rätten. Förslagsställaren gör inget vidare resonemang utifrån den avgränsning som föreslås.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren borde kunnat fördjupat tidigare instansers resonemang kring konkurrensförhållandena eftersom de nu föreslår en avgränsning av verksamheter som omfattas av granskningssystemet. Framför allt då avgränsningen omfattar fler verksamheter än vad som är nödvändigt utifrån EU-rätten och således torde påverka konkurrensförhållandena för företagen inom unionen. Regelrådet bedömer att förslagsställaren hade behövt exemplifiera och resonera hur konkurrensförhållandena kan komma att påverkas för de nu avgränsade företagen för att delspekten skulle vara anses godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av förslaget påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag som bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I remissen beskrivs hur ett beslut från granskningsmyndigheten om att en investering inte får göras eller om investeringen villkoras på något sätt, innebär det inskränkningar av varierande grad för parternas rätt att föfoga över sin egendom respektive rätt att bedriva eller etablera näringsverksamhet. Detta är samma slutsats som tidigare statlig utredning och regeringen kommit fram till.

Regelrådet finner som vid tidigare yttrande (diarienummer RR 2021-348) inget som talar för att den föreslagna regleringen skulle påverka företagen i andra avseenden än de som anges ovan och finner därmed redovisningen som godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Av remissen framgår att regleringen i lagen om utländska direktinvesteringar ska omfatta företag med en omsättning om 5 miljoner SEK eller mer, om inte annat anges. MSB anges ha gjort bedömningen att sådana företag i normalfallet inte är relevanta för lagstiftningens tillämpningsområde, varför den generella avgränsningen finns.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren redovisat att särskild hänsyn till små företag har tagits vid reglernas utformning och finner redovisningen som godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet anser att förslaget bakgrund och syfte tydligt framgår av remissen. Även redovisningen av effekter av om ingen reglering kommer till stånd anses vara godtagbar. Regelrådet bedömer dock redovisningen av alternativa lösningar som bristfällig eftersom förslagsställaren inte beskriver hur de resonerat kring alternativa lösningar till den avgränsning som föreslås. Vidare bedömer Regelrådet delspekten om förslaget överensstämmelse med EU-rätten som bristfällig eftersom förslagsställaren inte beskriver vilka verksamheter som går utöver EU:s miniminivå och varför det föreslås verksamheter utöver vad som är nödvändigt. Gällande särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser anser Regelrådet att redovisningen är godtagbar. En tydligare exemplifiering av behovet av speciella informationsinsatser hade varit önskvärd men det påverkar inte Regelrådets bedömning av förslaget som helhet. Vidare håller Regelrådet med förslagsställaren i att det är svårt att beskriva företag som berörs när det kommer till potentiella investerare. Regelrådet bedömer dock att en redovisning av företagen som omfattas av den föreslagna avgränsningen är möjlig. I förslaget framgår vilka branscher som omfattas av avgränsningen men redovisningen av företagen utifrån antal och storlek anses vara bristfälliga. Framför allt anser Regelrådet att det saknas en beskrivning om varför det i remissen framgår att företag med färre än 5 anställda inte är relevanta för tillämpningen av lagstiftningen men i föreslagen föreskrift är tröskeln satt vid företag med en omställning om 5 miljoner kronor.

Förslagsställaren redovisar inte hur de företag som omfattas av den föreslagna avgränsningen påverkas ur ett konkurrensperspektiv och beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena bedöms därför som bristfällig. Vad gäller regleringens påverkan på företagen i andra avseenden anses redovisningen som godtagbar utifrån ärendets förutsättningar och redovisningen om särskild hänsyn till små företag har tagits anses vara godtagbar.

Regelrådet finner sammantaget att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 oktober 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Anna-Sara Falk

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna-Sara Falk
Föredragande